

De Stelling: 'Openbaar groen wordt het slachtoffer in het ravijnjaar'

In 2026 krijgen gemeenten te maken met een forse financiële klap: de rijksbijdrage per inwoner zakt van €137 naar €47, wat neerkomt op een verlies van €2,5 miljard. Hoewel het schrappen van de opschalingskorting €675 miljoen extra oplevert, blijft een groot tekort bestaan. Tijdens eerdere economische crisissen werden budgetten voor groenbeheer flink gekort. Met het ravijnjaar in zicht rijst de vraag: wordt het gemeentelijk groen opnieuw de dupe?

Auteur: Heleen Kommers

We leggen de stelling voor aan verschillende gemeenten. Hoe sorteren ze hierop voor?

Marco Wenzkowski
(wethouder o.a. Beheer en
Onderhoud Openbare ruimte
| gemeente Apeldoorn)

Almer de Jong
(strategisch asset manager
van de openbare ruimte |
gemeente Apeldoorn)

'Minimaal 30% groen en een nieuw stadspark en koelteplek'

'Dat gaan we voelen, maar het biedt ook kansen'

Wenzkowski: 'We zagen het ravijnjaar aankomen. *Over all* moet Apeldoorn jaarlijks in totaal ruim 30 miljoen bezuinigen. Natuurlijk gaan we dat voelen, maar het biedt ook kansen. We hebben onze organisatie tegen het licht gehouden: doen we de juiste dingen, op de juiste manier, op het juiste moment? Is dat nog toekomstbestendig? Was er geen ravijnjaar, dan hadden we dit proces nu niet zo ingrijpend doorlopen. In 2010 moest Apeldoorn wegens het 'gronddebacle' sterk bezuinigen op beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Die zorgen zijn voorbij, maar sindsdien is de achterstand enorm.'

'Groen blijft ontzettend belangrijk'

De Jong: 'Daarom gebruiken we sinds 2023 een assetmanagement, dat beheer en onderhoud van gemeentelijk groen niet langer als een aparte kostenpost ziet, maar expliciet koppelt aan de ambities en doelstellingen van de stad, zoals klimaatadaptatie en energietransitie. In plaats van *ad hoc* en incidenteel te handelen, plannen we twintig à dertig jaar vooruit, naar de ontwikkeling van de stad. Beheer en ontwikkeling staan niet los van elkaar. Integraal samenwerken wordt steeds belangrijker en daar is een systematiek voor nodig. Die inzichten helpen ook om het beheer richting inwoners te verantwoorden.' Wenzkowski: 'Groen blijft ontzettend belangrijk. De komende twaalf jaar voegt Apeldoorn circa 12.500 woningen toe, waarvan ongeveer 9.500 binnenstedelijk. Minimaal 30 procent van de ontwikkelgebieden wordt groen. Verder krijgen we een nieuw stadspark en koelteplek middenin ons centrum. Auto's worden daar omgeleid.'

Cas Goselink

(Adviseur Openbare Ruimte | Antea Group)

‘Het is niet onmogelijk om te blijven investeren in groen’

‘Bij groen is wat te halen’

‘De vraag of openbaar groen de dupe wordt, is niet te beantwoorden met een stellig ‘Ja’ of ‘Nee’. Dat is een politieke afweging met diverse belangen. Ik vind er wel wat van dat de openbare ruimte vaak (te) snel genoemd wordt als in ‘daar is altijd wel wat te halen’. Het is zaak de discussie tijdig te voorzien van de juiste argumenten en inzichten. En, door als beheerorganisatie de juiste taal te spreken. Maar dáár gaat het in de beheerwereld vaak fout. Financiën en Beheer gebruiken soms dezelfde woorden, maar bedoelen er feitelijk iets anders mee.’

‘De scherpste mist’

‘In discussies over het ravijnjaar hoor ik vaak dat het ‘gewoonweg niet gaat’. Mijns inziens een drogreden. Als we de juiste inzichten aandragen, kan de politiek gefundeerd besluiten of, hoeveel en waar al dan niet gekort wordt. Het gaat om realistisch begroten. Het ongefundeerd verlagen van het budget betekent een conditionele achteruitgang van het areaal. Is dat, zeker bij groen, effectief toekomstbestendig investeren? Nee, desinvesteren zelfs. Onze openbare ruimte moet plek bieden aan veel transitie en opgaven. Is dat op de lange termijn haalbaar, als we tegelijk een taakstelling hebben? De beheerorganisatie heeft deze inhoudelijke kennis, maar mist vaak scherpste in het politieke traject. Voeren we die discussie in de juiste taal, dan is het niet onmogelijk om te blijven te investeren in groen.’

Evert Stellingwerf

(wethouder o.a. klimaat, duurzaamheid, circulaire economie | gemeente Leeuwarden)

‘Bezuinigen op het groen is pennywise pound foolish’

‘Het belang van groen neemt toe’

‘Bij veel gemeenten is er een duidelijke afname in de financiën. Doordat Leeuwarden nog een buffer heeft, is de impact van het ‘ravijnjaar’ minder groot. We hebben de afgelopen tien jaar al bezuinigd en hebben daardoor veel slagen gemaakt in onze begroting. Verder is het Gemeentefonds bepalend voor de gemeentefinanciën. Dat fonds kent een bepaalde verdeelsleutel, die voor ons de laatste jaren gunstig uitviel.’

‘We investeren juist fors in vergroening’

‘Niets is echter zo tijdelijk als gemeentefinanciën, dus we kunnen niet uitsluiten dat we alsnog aan de beurt komen. We hebben bijvoorbeeld forse tekorten voor jeugdzorg. Als het Rijk daar niet gaat bijpassen, komen we als Leeuwarden vanzelf ook aan de beurt. We weten echter nog niet of dat consequenties zal hebben voor groen(onderhoud). Een logisch moment om een brede afweging te maken, is de nieuwe collegeperiode. Wat mij betreft, bezuinigen we niet op groen. Dat levert op de korte termijn misschien iets op, maar je verspeelt veel op de lange termijn. Onze centrale stelling is: ‘Bezuinigen op het groen is *pennywise pound foolish*’. Het belang van groen neemt immers toe. Wij zien brede baten op het gebied van gezondheid, welzijn, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Zelfs de waarde van het vastgoed neemt toe. Recentelijk stelden we een vergroeningsplan vast, gericht op klimaatadaptatie, biodiversiteit en gezondheid, waarin we juist fors investeren in vergroening van de openbare ruimte.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!